

Folketinget
lov@ft.dk

Stormgade 2-6
1470 København K
Telefon 72 28 24 00
im@im.dk

Sagsnr.
2022 - 3152

Valgklage fra Jonas Petersen i forbindelse med folkeafstemningen den 1. juni 2022

Doknr.
527452

Fra Langeland Kommune har Indenrigs- og Boligministeriet modtaget vedhæftede e-mail af 6. juni 2022, hvori Jonas Petersen, Rudkøbing, har klaget over hjælp til stemmeafgivning den 1. juni 2022 på afstemningsstedet i Rudkøbing, Langeland.

Dato
15-06-2022

Jonas Petersen har i den forbindelse bl.a. oplyst følgende:

”Jeg var ved ankomst til valgstedet omkring klokken 18:00, ledsaget, da jeg har et fysisk handicap i form af blindhed. Da jeg afleverer mit valgkort til en kvindelig valgtilforordnet, spørger jeg samtidig ind til de nye overlægsplader til blinde og svagtseende. Jeg bliver informeret om at de har sådan en lige her, og vi får den udleveret sammen med stemmesedlen. Umiddelbart lige efter henvender den kvindelige valgtilforordnet sig til en mandlig kollega, og spørger: ”Går du med ind?”.

Dette er på trods af at jeg ikke har bedt om hjælp til at afgive stemmen, da overlægspladen netop skulle muliggøre dette. Dette strider mod Bekendtgørelse af lov om valg til Folketinget §61, stk. 4, som foreskriver at hjælp kun kan ydes, såfremt at jeg- ” ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen”

[...]

Imidlertid var jeg med det nye hjælpemiddel selv i stand til at udfylde stemmesedlen, og ytrede ikke ønske om at modtage hjælp.

Jeg blev herefter ledsaget til stemmeboksen, hvor jeg modtog instruktion til at benytte hjælpemidlet (overlægspladen). Efter instruktionen gav jeg klart og utvetydigt besked om at jeg ønskede at være alene ved stemmeafgivningen. Den mandlige valgtilforordnede svarede med: ”Jeg står lige her bagved dig”, hvortil jeg endnu engang klart og utvetydigt gjorde opmærksom på at jeg ønskede at afgive stemmen alene, og at det var det at hjælpemidlet var til for. Til dette svarede den mandlige valgtilforordnede: ”Jeg er valgtilforordnet”.

Dette er igen et brud på Bekendtgørelse af lov om valg til Folketinget §61, stk. 4, da den valgtilforordnede bliver i stemmeboksen mod min vilje, men også Bekendtgørelse af lov om valg til Folketinget §61, stk. 3 der foreskriver at: ”Vælgeren udfylder stemmesedlen uden overværelse af andre”. Dette er en krænkelse af

stemmehemmeligheden sikret af Grundlovens §31, stk. 1.

Jeg vurderer at den valgtilforordnede, ikke kan have været i tvivl om at hans tilstedeværelse er uønsket. Da jeg dels gentagende gange ytrede at jeg ønskede at være alene ved stemmeafgivelsen. Og dels da jeg grundet mit handicap, gennem Bekendtgørelse af lov om valg til Folketinget §61, stk. 4 er sikret en ret til at afgive min stemme, alene sammen med en personlig udvalgt hjælper, såfremt at jeg utvetydigt udtrykker ønske om dette.

Jeg ser derfor ingen muligheder for, at mit ønske om at den valgtilforordnede forlod stemmeboksen, kunne misforstås.”

Langeland Kommune har i anledning af klagen ved vedhæftede e-mail af 10. juni 2022 oplyst følgende:

”Vælger møder med blindestok og får udleveret stemmeseddel. Vælgeren har en ledsager med.

Den tilforordnede tilbyder at hente overlægspladsen. Vælgeren siger at det ikke er nødvendigt.

Vælgeren går ind i stemmeboksen sammen med ledsager. Den tilforordnede går fejlagtigt med ind i stemmeboksen og overhører at ledsageren siger – her står ja og her står nej.

Der er ikke yderligere dialog mellem vælger, ledsager og tilforordnede.

Episoden er ikke skrevet ind i valgbogen, da denne ikke var videreinformet til formand eller sekretærer

Episoden er 09.06.22 beskrevet af den valgtilforordnede.”

Indenrigs- og Boligministeriet sendte den 10. juni 2022 Langeland Kommunes udtalelse i høring til Jonas Petersen.

Jonas Petersen har i vedlagte høringssvar af 12. juni 2022 bl.a. oplyst følgende:

”Herefter beretter Langeland Kommune, at de tilbyder mig en overlægsplade (i redegørelsen omtalt som overlægspladsen) som hjælpemiddel til stemmeafgivelsen, men at jeg imidlertid frasiger mig dette.

Dette strider imod både min og min ledsagers oplevelse, som beskrevet i førnævnte klage, da vi selv spørger ind til hjælpemidlet, og jeg afgiver min stemme ved hjælp af redskabet.

Langeland Kommune erkender i deres redegørelse, at den valgtilforordnede, fejlagtigt går med ind i stemmeboksen. Hvilket jeg kun kan tolke som at Langeland Kommune erkender, at jeg ikke har bedt om at modtage hjælpen.

I redegørelsen berettes det desuden, at den valgtilforordnede ”... overhører at ledsageren siger – her står ja og her står nej”. Et udsagn jeg som blind er forundret over, da den valgtilforordnede med sin tilstedeværelse i stemmeboksen, på trods af jeg ikke ønskede hjælp, må have vurderet at han har skulle bistå som kontrolinstans. Det kan derfor undre at vedkommende blot ”overhører” og ikke visuelt sikrer sig at den biståede hjælp er givet korrekt.

Langeland Kommune erkender imidlertid ikke, at jeg gentagende gange verbalt bad den valgtillforordnede om at forlade stemmeboksen efter instruktionen til hjælpemidlet, da jeg ønskede at afgive min stemme alene. Dette kan hverken jeg, eller min ledsager erklære sig enig i og netop dette forhold er det centrale punkt i min klageskrivelse.

Jeg kan yderligere berette, at jeg er forundret over at hændelsen ikke er blevet dokumenteret i valgbogen, da jeg, om end det var mod min vilje, modtog hjælp til stemmeafgivelsen.”

Indenrigs- og Boligministeriet sendte den 13. juni 2022 Jonas Petersens høringsvar i høring til Langeland Kommune.

Langeland Kommune har i vedhæftede supplerende udtalelse af 13. juni 2022 oplyst følgende:

”Langeland kommune har erkendt at den valgtillforordnede fejlagtigt gik med ind i stemmeboksen og at episoden ikke er optaget i valgbogen.

Endnu en gang beklager vi den fejlagtige episode og at den valgtillforordnede, ikke opfattede dit budskab om at du havde krav på at afgive din stemme alene eller i selskab med en selvvalgt ledsager.

Den valgtillforordnede gav sin version af episoden telefonisk, efter din klage er fremkommet. Opfattelsen af episoden er langt fra sammenfaldende med din version.

På intet tidspunkt blev valgformand eller sekretær hidkaldt efter dit eller den valgtillforordnedes ønske for at få klarhed over reglerne.

Episoden gør at der fremadrettet bliver et øget fokus på reglerne om hjælp til stemmeafgivningen. Undervisning af de valgtillforordnede bliver fremadrettet ligeledes skærpet.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 99 stk. 1, i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 294 af 7. marts 2022):

”§ 99. Afstemningen på afstemningsdagen og forberedelsen hertil finder sted i overensstemmelse med reglerne i § 44 og kapitel 7 for folketingsvalg, jf. dog stk. 2-4.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 49, stk. 1 og 2, i folketingsvalgloven:

”§ 49. Vælgere, der på grund af manglende førlighed, svagelighed eller lignende ikke kan bevæge sig ind i stemmelokalet eller stemmerummet eller i øvrigt foretage stemmeafgivningen på den foreskrevne måde, jf. § 48, kan forlange fornøden hjælp til stemmeafgivningen, jf. dog stk. 4. Hjælp til stemmeafgivningen kan ydes ved personlig bistand, jf. stk. 2, og ved brug af eventuelle hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen, jf. stk. 5. Der kan herved ske de nødvendige lempelser i den foreskrevne fremgangsmåde, herunder gives adgang til at foretage stemmeafgivning umiddelbart uden for stemmelokalet.

Stk. 2. Personlig bistand til stemmeafgivning ydes af 2 valgstyrere eller tilforordnede vælgere. I stedet for den ene valgstyrer eller tilforordnede vælger kan vælgeren forlange personlig bistand til stemmeafgivningen af en person, der er udpeget

af vælgeren selv. Tilkendegiver vælgeren over for en valgstyret eller tilforordnet vælger udtrykkeligt og utvetydigt et ønske herom, og er vælgerens ønske begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, kan den personlige bistand ydes alene af en person, der er udpeget af vælgeren selv.”

Det følger således af folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 3. pkt., at en vælger, der har en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, kan få hjælp alene af én personlig hjælper, hvis vælgeren fremsætter ønske herom over for en valgstyret eller tilforordnet vælger.

Af Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9384 af 7. april 2022 om afholdelse af folkeafstemning onsdag den 1. juni 2022 om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet fremgår af afsnit 7.4.1 og 7.4.2 bl.a. følgende om personlig bistand og hjælp ved stemmeafgivning:

”Det er vælgeren selv og ingen andre, der over for en valgstyret eller tilforordnet vælger skal forlange at få personlig bistand eller hjælp ved brug af hjælpemidler til sin stemmeafgivning. Ingen vælger er tvunget til at modtage personlig bistand eller hjælp ved brug af hjælpemidler ved stemmeafgivningen. En valgstyret eller tilforordnet vælger kan således ikke betinge en vælgers adgang til at afgive stemme af, at vælgeren accepterer at lade sig bistå ved stemmeafgivningen eller benytter de hjælpemidler, der er stillet til rådighed, fordi valgstyret eller den tilforordnede vælger skønner, at vedkommende vil have behov herfor.

[...]

Vælgeren kan i visse tilfælde forlange, at personlig bistand ydes *alene* af én person, som vælgeren selv har udpeget, dvs. uden at der tillige skal medvirke en valgstyret eller tilforordnet vælger.

To betingelser skal være opfyldt, for at den personlige bistand kan ydes alene af en person, som vælgeren selv har udpeget: 1) Vælgeren skal *udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom*, og 2) ønsket skal være begrundet i en *umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse*, se lovens § 49, stk. 2, 3. pkt.

Betingelse 1: Udtrykkelig og utvetydig tilkendegivelse

For at personlig bistand kan ydes alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, skal vælgeren over for en valgstyret eller tilforordnet vælger udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom. Vælgerens ønske om alene at få hjælp af en personligt udpeget hjælper skal dermed være udtrykkeligt og utvetydigt og må ikke kunne misforstås.

Det er vælgeren selv, der over for en valgstyret eller tilforordnet vælger skal udtrykke, at vælgeren alene ønsker hjælp af en personligt udpeget hjælper. Valgstyret og de tilforordnede vælgere har desuden ikke pligt til at spørge, om vælgeren alene ønsker hjælp til stemmeafgivningen af én personligt udpeget hjælper.

Det er valgstyret eller den tilforordnede vælger, der vurderer, om vælgeren udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegiver et ønske herom.

[...]

Betingelse 2: Umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse

Vælgerens ønske om at få hjælp alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, skal være begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

En »umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse« er en funktionsnedsættelse, som valgstyrene eller de tilforordnede vælgere kan se eller konstatere, f.eks. i form af brækkede lemmer m.v. eller brug af kørestol, krykkestokke, mobilitystok, førerhund el.lign.

Det omfatter også funktionsnedsættelser, som ikke umiddelbart er synlige, men som vælgeren kan dokumentere, f.eks. i form af ledsagekort eller parkeringskort for personer med handicap udstedt af Danske Handicaporganisationer eller en lægeerklæring eller en erklæring/attest udstedt af en offentlig myndighed.

Det er valgstyren eller den tilforordnede vælger, der vurderer, om betingelsen er opfyldt og dermed, om personlig bistand kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper.

Hvis det vurderes, at personlig bistand ikke kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper – fordi en eller begge af ovenstående betingelser ikke er opfyldt – skal vælgeren i stedet tilbydes, at personlig bistand ydes af en personligt udpeget hjælper sammen med en valgstyret eller tilforordnet vælger, eller at personlig bistand ydes af to valgstyret eller tilforordnede vælgere.”

Indenrigs- og Boligministeriet har den 20. april 2022 sendt et brev til alle landets kommuner sammen med en informationsfolder om hjælp til stemmeafgivning og hjælpemidler ved folkeafstemningen den 1. juni 2022. Af brevet fremgår følgende:

”Indenrigs- og Boligministeriet opfordrer kommunerne til at gøre informationsfolderen tilgængelig for vælgerne, f.eks. i borgerservice eller på kommunens hjemmeside, samt at videreformidle informationsfolderen til valgstyret, tilforordnede vælgere og stemmemodtagere.

[...]

Ved hvert valg får Indenrigs- og Boligministeriet henvendelser fra borgere og organisationer om episoder, hvor valgstyret og tilforordnede vælgere ikke har været tilstrækkeligt bekendt med reglerne om hjælp til stemmeafgivning. Ministeriet skal derfor indskærpe, at kommunerne skal sikre, at valgstyret og tilforordnede vælgere samt brevstemmemodtagere har modtaget tilstrækkelig instruktion, så de er bekendt med reglerne om hjælp til stemmeafgivning, herunder muligheden for at få hjælp alene af én person.”

Efter Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse er Jonas Petersen – som sagen foreligger oplyst – omfattet af den persongruppe, der efter valglovgivningen har ret til at få hjælp til stemmeafgivningen alene af én personlig hjælper. Jonas Petersen havde også mulighed for at anvende en overlægsplade med punktskrift, som kommunen skulle stille til rådighed ved stemmeafgivningen til folkeafstemningen den 1. juni 2022, jf. § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1499 af 12. december 2018 om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen.

Ingen vælger er dog tvunget til at modtage personlig bistand eller hjælp ved brug af hjælpemidler ved stemmeafgivningen. Det er således vælgeren selv og ingen andre, der over for en valgstyrelse eller tilforordnet vælger skal forlange at få personlig bistand eller hjælp ved brug af hjælpemidler til sin stemmeafgivning. Dette følger af folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 3. pkt., og af afsnit 7.4.1 i vejledningen, som er gengivet ovenfor.

Som sagen foreligger oplyst, er det Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at Jonas Petersen ikke havde anmodet den valgtilforordnede om hjælp – hverken til instruktion om overlægspladen eller stemmeafgivningen i øvrigt. Det står dog ikke Indenrigs- og Boligministeriet klart, om Jonas Petersen stemte under overværelse af den valgtilforordnede ved brug af overlægspladen eller fik hjælp af sin ledsager, idet der er uoverensstemmelse mellem Langeland Kommunes oplysninger og det, som Jonas Petersen har oplyst.

Under alle omstændigheder er det Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at Jonas Petersen skulle have haft mulighed for at afgive sin stemme uden overværelse af den valgtilforordnede, og at den valgtilforordnede således skulle have efterkommet Jonas Petersens ønske herom.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig, at Langeland Kommune har oplyst, at den valgtilforordnede fejlagtigt gik med ind i stemmerummet, og at kommunen har beklaget episoden.

Indenrigs- og Boligministeriet har desuden noteret sig, at Langeland Kommune har oplyst, at der fremadrettet vil være et øget fokus på reglerne om hjælp til stemmeafgivningen, og at undervisningen af de valgtilforordnede vil blive skærpet.

Langeland Kommunes udtalelse giver herefter – henset til at Langeland Kommune således har beklaget, at der i det konkrete tilfælde er sket en fejl, og at kommunen fremadrettet vil have øget fokus på reglerne om hjælp til stemmeafgivningen og vil skærpe undervisningen af de valgtilforordnede – ikke Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen
Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov